

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házból hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 10.

Békekísérletek?

A fővárosi lapok egy része sietett megczáfolni azt a hírt, hogy a király hajlandó az ezrednyelv-féle tervezetbe belemenni.

Ezzel szemben újabb tudósítás érkezik, amely határozottan fenntartja az újabb kibontakozási kísérlet tervét.

Meglepő részleteket közöl velünk tudósítónk.

Bécsben mindent megadnak, de a legcsekélyebb részleteket is valósággal ki kell csikarni. Ha hitelt lehet adni a forrásnak, melyből a hír származott, akkor úgy állunk, hogy a magyar ezrednyelvet meg akarnak adni, de hogy még se legyen teljes az engedmény, két tiszta oláh és két tótcoska ezredet szerettek volna megtartani maguk s csak Bánffy határozott tiltakozására ejtették el ezt a tervet.

Ha ez való — a mi a mostani hírközlések mellett legalább is kétséges — akkor nagyon fura világításban áll hadügyi vezetőségünk. Még a magyar ezrednyelvnél is kicsinyeskednek s igyekeznek a magyarságtól valamit elcsipni!

Oly bosszantó terv, hogy ezért nem vagyunk hajlandók a hírek hitelt adni. Közöljük a tudósítást, de megjegyezzük, hogy okos emberről ilyesmit fel nem tételezünk.

Tény az, hogy a magyarság imponáló

összetartása és törvénytisztelete megtette a maga hatását. Sehol egy lépést nem tett egyetlen magyar hatóság sem a törvény keretén túl — de odáig megtette mindenik, a mit tehetett. Ezzel sikerült is úgy a hadügyi, mint a polgári kormányzatot a legnagyobb zavar elé állítani. Bihar altábornagy most olyan képtelen rendeletekhez kapkod, a melynek jogi hatálya vagy a legkegyetlenebb igazságtalanság, vagy pedig semmi. A polgári kormányzat pedig hiába semmisíti meg a megyék határozatait, rá sem hederítenek. S a mi fő: nincs pénz, nincs ujoncz.

Ily körülmények közt örömmel fogadjunk el a kósza hírekből annyi igen valószínű magvat, hogy odafönn engedni hajlandók.

Közeledik a béke — s a békével az alkotás korszaka. Ideje! Minden nappal égetőbb lesz a szükség.

*

Mai tudósításaink következőleg hangzanak:

A Bánffy-féle kísérlet.

A czátolatok daczára egyik fővárosi estilap kétségtelen tényként állapította meg, hogy Bánffy és Tarkovich nemcsak az amerikai magyarok, hanem a válság ügyében is tárgyaltak.

A miniszterelnöki államtitkár, aki a távollévő minisztert is helyettesíti, elment az ellenzék vezérférfiához szent vasárnapon az amerikai magyarok ügyében; rendesen és határozottan jól informált forrás, a távol Ischlből jelzi azt az összejövetelt. Az államtitkár zsebében véletle-

nül az amerikai magyarok aktái mellett ott volt az a tervezet is, melyet a politikai válság ügyében aznap készült Ischlbe küldeni és a tervezet mellett ott volt a közös hadügyminiszter új területi beosztása az ezrednyelvek érdekében.

Bánffynál a hadügyminiszter tervezete ellen voltak kifogásai, melyeket közölt az indiszkrét államtitkárral.

A hadügyminiszter ugyanis megcsinálta a hadkiegészítési kerületek új beosztását úgy, hogy a magyarok legyenek minden ezredben a legnagyobb arányszámban, de négy ezredet kihagyott, sőt egyenesen azt mondta, hogy a többi beosztás csak úgy volna lehetséges, ha két tiszta oláh és két tiszta tót ezredet csinálnak, melyeknek ezrednyelve természetesen oláh, illetőleg tót volna.

Bánffynak az ellen súlyos aggodalmai voltak — Tarkovich helyeselte Bánffy feltölgását és a magával hozott előterjesztésbe beleírta, hogy már nem a vezényleti, hanem az ezrednyelv alapján akarják a válságot megoldani — a dolgot teljes következetességgel kell keresztül vinni és a hadügyminiszternek a tiszta oláh és tót ezred gondolatát el kell ejtenie.

A kibontakozási tervezetet az államtitkár ur sajátkezűleg tisztázta le és adta postára, még pedig, hogy városi postahivatalban feltűnést ne keltsen, vasuti postára.

Sürgős javaslat.

Kristóffy dolgai már kissé a multba nyulnak vissza. Az általános választói jog híres kérdésében törvényjavaslatról szó sem lehet,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az eltűnt.

Irtó: Level Maurice.

Gaspard munkás már nyolcz napja eltűnt és Páris egész rendőrsége nem tudott a nyomára akadni. Hiába keresték a Szajna partján, holttestét sehosem vetette fel a víz; hiába kutatták át Páris összes lebnjait, ahol a gonosztevők gyűlnek össze tetteik megbeszélésére, sehol semmi nyomát nem találták. Csak annyit lehetett megállapítani, hogy Gaspard, aki két hónapig feküdt egy kórházban, miután onnan nyolcz napja déltájban eltávozott, két-három óra múlva egy idegen társaságában betért egy korcsmába. E pillanattól fogva úgy neki, mint kisérőjének nyoma veszett. Pénz és értéktárgy távozásakor nem volt nála, rablásról tehát szó sem lehetett. Már a rendőrségnél éppen ad acta akarták tenni az ügyet, mikor egy férfi jelentkezett, aki mindenáron a rendőr-főnökkel akart beszélni. Pillanatig hallgatott, mintha

gondolatait akarta volna kissé rendezni, azután tiszta, érthető hangon, világos mondatokban egy minden részletében megmegdöbbenő történetet beszélt el.

— Önök, uraim, egy bizonyos Gaspard nevű munkást keresnek, aki nyolcz nap óta nem jelent meg a lakásában. Ha meghallgatják, amit mondani akarok, akkor megtudhatják, mi történt vele. Néhány olyan dolgot kell azonban előrebocsátanom, amelyek kicsiségeknek tűnhetnek ugyan fel önök előtt, de a dolog megértéséhez feltétlenül szükségesek.

Én most itt rossz ruhában, piszkos fehérneműben, gondozatlan szakállal állok önök előtt, úgy, hogy azt hihetnék, hogy vallami kiéhezett feltalálóval, vagy állásnélküli munkással van dolguk, aki a télre börtönbe akar kerülni, hogy legalább valahol lehajthassa a fejét.

Pedig én orvostanhallgató vagyok, akit egy tanárnak előitélete, rosszindulata vagy ostobasága döntött ebbe a nyomorba.

Mikor én tanulni kezdtem, szüleim, ha

nem is voltak gazdagok, de mindenesetre adhattak annyit nekem, hogy tanulmányaim közben anyagi gondok nem gyötörtek. Rövid egymásutánban elvesztettem azonban atyámat és anyámat. Mikor mindent kifizettem, néhány bankjegy maradt még a kezemben amelyekkel számításom szerint befejezhetem volna egyetemi éveimet, — abban az esetben, ha egy vizsgán sem bukom el. Ugy számítottam, hogy ha megkapom a doktori címet, valami kis vidéki zugolyban majd meghuzom magamat és szerényen megélhetek. Ilyenformán minden a lehető legszebben ki volt számítva.

Egy hónapja tettem az utolsó vizsgámat. Klinikai vizsga volt, szóval olyan, amelyet az orvostanhallgatók már egyszerű formalitásnak tekintenek. Ha az ember éveket tölt el kórházakban, úgy mint én, akkor a bukás egy ilyen vizsgán majdnem ki van zárva. Mindamelllett én megbuktam. Professzorom állítása szerint a diagnózis megállapításánál súlyos hibát követtem el. Hiába állítottam, hogy az én diagnózisom a jó, hiába idéztem fel emlékeze-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.-kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Covegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

mert a miniszteriumnak egy szál adata sincs, javaslatról pedig egyáltalában hír sincsen. Az egész csak szociálista balekek fogása és hangelátcsinálás akart lenni. Azóta azonban mégis történt valami, ami a fecsegésnek valami komolyabb szint akar adni. Minden lap közölte, sőt félhivatalosan közre is tették, hogy egy fiatal hivatalnok ebben a kérdésben külföldre megy és hogy Némethy Károly miniszteri tanácsos megbízást kapott a javaslat sürgős elkészítésére.

A megbízott fiatal emberek el is fognak utazni, de egyelőre még Budapesten vannak. Némethy Károly miniszteri tanácsos pedig aznap, mikor a sürgős megbízást kapta, hat heti szabadságra elment Marienbadba. Az országos statisztikai hivatalról pedig a gyűjtött adatokat be sem kérték.

Ebből bárki is megérti, hogy Kristóffy egyszerűen komédiázik, mert ő maga sem hiszi, hogy még hivatalban lesz, mire Némethy tanácsos Marienbadból hazajön; arról nem is beszélünk, hogy a külföldi tanulmányutakra abszolúte nincsen szükség, mert az általános választói jog minden formája könyvekből sokkal jobban tanulmányozható, mint a helyi zínén, ahol mostanában nincsenek is választások. Ahoz a választói joghoz pedig, melyet Kristóffy hirdet, hogy tudniillik általános, titkos, községenkénti választási jog legyen és ezt minden husz éves önálló ember gyakorolja, nem kell semmiféle tanulmány.

Esetleges megszorításokat pedig idehaza kell tanulmányozni és nem külföldön, mert például a francia nemzetiségi viszonyokat és területbeosztást Magyarországon bajos alkalmazni. De hát a világ be akar csapni, hát csapjuk be.

Az abbanmaradt főispánság.

Mig báró Fejérváry azon gondolkodik, hogy valami új alapot találjon a kibontakozásra, addig Kristóffy ur a megmaradásra és a passzív rezisztencia elnyomására akar előkészületeket tenni. Tudvalevőleg a kormány csak a főispánok útján járhat el a vármegyei tisztviselők ellen és miután Pest megye második határozata lesz az első, mely a passzív rezisztencia fenntartása mellett szól, ide kellene legelőször főispán, aki vállalkozik az alispán és a többi soros tisztviselők felfüggesztésére. *Kristóffy talál is embert, a ki a pest megyei főispánságra az eléje szabott feltételek mellett vállalkozni akart*

temben mindazt, amit öt éven át tanultam, minden hiábavaló volt, — megbuktam. Kollégáimnál, néhány hónappal ezelőtt nálam is, ez a bukás csak néhány heti késedelmet jelentett volna a doktorátus elnyerésében és legfeljebb a hűségomat sértette volna. Mostani helyzetemben a bukás végzetes szerencsétlenség volt számomra. A zsebemben már csak tizöt frank maradt; ez volt az összes vagyonom. Tisztában voltam vele, hogy hacsak valami deus ex machina nem jön közbe, a legnagyobb nyomoroknak nézek elébe.

A kórtermet, ahol a vizsga lefolyt, abban a meggyőződésben hagytam el, hogy a páciensnek az a betegsége van, amit én mondtam. Majdnem biztos voltam benne, hogy a professzor erősen tévedett és nekem a megbukott jelöltnek volt igazam. Bezárkóztam a szobámban. Egész éjjel jegyzeteimet, az orvosi könyveket forgattam és ez a hitem még jobban megerősödött. Másnap visszatértem a kórházba. A 27. számú ágyban találtam a beteget; arca egészen beesett volt és teljesen le volt soványodva. Arca egészen viaszárga volt, száját a láz folytán nem tudta becsukni; fogai vaczogva verődtek össze: néha kétségbesetten kapkodott levegő után.

A beteg megismert és rám mosolygott. Még egyszer teljesen kivallattam betegsége felelő: Ugyanugy szakgatva válaszolt, mint előtte való nap. Még egyszer megvizsgáltam, a tegnapi tünetek nem változtak, — feltétlenül igazam volt. Szüntelenül kintott a gondolát.

— A másik tévedett.

Meg is csinálták szépen a kinevezési okmányt és elküldték Ischlbe aláírás végett, de mielőtt az aláírt kinevezés visszaérkezett volna, a vállalkozó visszalépett és így Kristóffynak még nincs embere, a ki Pest megyében végrehajtja a kormány rendelkezéseit. Vidékre azonban sikerült egy vállalkozót fogni, aki még nem ugrott ki; csak hogy Fejérváry még nem tud erről és tegnap Kristóffy megírta neki a tényt és felhatalmazást kért a kinevezésre.

Pestvármegye közgyűlése.

Pestvármegye tegnap délelőtt tartotta első rendkívüli közgyűlését, amelynek tárgya állásfoglalás volt a kormány megsemmisítő rendeleteivel szemben. A részvétel és érdeklődés óriási volt és természetesen a bizottsági tagok majdnem teljes számmal voltak jelen. Kossuth Ferencz szintén részt vett a közgyűlésben.

A gyűlésben Beniczky Ferencz alispán elnökölt, aki a gyűlést a tagok üdvözlésével nyitotta meg.

Fazekas főjegyző felolvassa a kormány ismeretes leiratát. Felolvasta ezután a 65. ös bizottság következő javaslatát:

»Ezzel szemben a vármegye közönsége a következőkre tesz utalást Az 1504. évi I. t.-cz. világosan tiltja az országgyűlés részéről meg nem szavazott adók beszedését, sőt kimondja, ha valamely vármegye valami adót, vagy bármilyen segélyt önszántából, vagyis nem az egész ország megegyezésével és akaratából, tudniillik az országgyűlésen kívül és így az ország régi szabadsága ellenére ajánlana vagy szolgáltatna bármilyen módon és akármilyen ürügy alatt — az ilyen vármegyét becsületének elvesztésében marasztalja, vagyis becsületlennek nyilvánítja.

Az 1504. évi I. t.-cz.-et az 1635. : nyolcvannyoicadik t.-cz., továbbá az 1861. : XII. t.-cz. is világosan fenntartja és megerősíti. Az 1790—91. : XIX. t.-cz. szerint pedig: »biztosítani méltóztatott ő szent Felsége az ország és hozzákapcsolt részek KK és RR-t, hogy bármely néven nevezendő, akár pénzben, akár terményekben álló adók, avagy ujonczok . . . sem fognak kivonattani, sőt szabad ajánlat örve alatt, vagy bármely más czímen sem fognak országgyűlésen kívül szorgalmaztatni, Az 1867. : X. t.-cz. szerint az állami költségve-

tésnek országgyűlésileg történendő megállapítása mindig csak egy évre terjed és újabb megállapítás nélkül adót és ujonczot kivetni nem lehet.«

Az 1867. : XII. t.-cz. 17. szakasza szerint Magyarország államköltségét a magyar felelős minisztérium előterjesztésére az országgyűlés alkotmányos uton fogja elhatározni, azokat (tehát az országgyűlés részéről megszavazottakat) a minisztérium a saját felelőssége alatt veti ki, szedi be és kezeli. — Az 1790—91. : XII. t.-czikk szerint pedig Magyarországot rendeletekkel vagy ugynevezett pátensekkel kormányozni nem szabad és nem lehet, a végrehajtó hatalmat pedig csak a törvények értelmében lehet gyakorolni. A vármegyének folyó évi június 20-iki közgyűlésén hozott 13373—923. számú határozata mindenképen megfelel az idézett törvényeknek, azokkal megegyezik, azoknak természetes tolyománya, szükségszerű következménye, az idézett törvényekkel azonos.

A belügyminisztérium a törvényhatóságokat Magyarország világos alaptörvényeinek megszegésére, a törvényben a hitelességgel egyenlőnek nyilvánított megbecsületlenítő cselekedetre nem kényszerítheti. Ennélfogva a belügyminiszternek 7742 (II. a) számú leiratában foglalt ama kijelentése, hogy a vármegye 13373—923. számú határozatának bizonyos rendelkezéseit megsemmisíti, a fent idézett törvények világos rendelkezéseivel ellentéves, az 1790—91. évi XII. t.-c. értelmében semmis és tárgyánál fogva az 1886. : XXI. t.-c. 20. szakasza szerint joghatálytalannak nem bír, annyival kevésbé, mert a fentebb jelzett törvények élő törvények és ezeket hatályon kívül helyező törvények nem hozhatók. *Igy a megsemmisítő határozat figyelembe nem vehető.* Ez a határozat a szomszédos törvényhatóságokkal is közlendő. (Általános helyeslés.)

A javaslatot egyhangulag elfogadták.

Fazekas főjegyző: Az »intő szöveget« tekintetbe nem vehető és irattárba helyezendő.

A közgyűlés elfogadta.

Báró Prónay Dezső: A 65-ös bizottság tizenötös albizottságot küldött ki, hogy az esetleg sérelmet szenvedő hivatalnokokat megvédje. (Helyeslés.)

A jövő közgyűlést szeptember 18-ára tűzték ki.

Beniczky alispán örömet fejezte ki a fölött, hogy a törvényhatóság ismét méltóan

A másik tévedett és mégis megbuktam. Panaszt emeljek talán? . . . Minek? . . . Hol adnak a jelöltnek igazat tanárával szemben? Másnap, harmadnap megint benéztem a kórházba és mindig jobban megbizonyosodva hagytam el a termet. A betegség lefolyása igazat adott az én diagnózisomnak. A páciensnek meg kell halni. Oly bizonyos voltam ebben, hogy nem egyszer mondtam magamban, hogy ennek az embernek csoda sem mentheti meg az életét, legfeljebb egy-két nappal hosszabbíthatja meg. Tényleg a beteg erői fogytán voltak, élete már csak napok kérdése volt . . . Biztosíthatom önöket uraim, nem vagyok gonoszindulatú. Szüleimet őszintén megsirattam és sohasem fogom őket elfelejteni . . . De mondhatom, ezuttal vad örömmel lestem mindent, ami a beteg állapotának rosszabbodását mutatta és állatias gyönyörűséggel vártam a haláltusa kezdetét. Miért? . . . Tulajdonképpen ezt meg sem tudom mondani. Nem azért, hogy esetleg vizsgám elfogadását követeljem — az ellen ugysem volt appellátá . . . nem; engem valami borzalmas, undok kíváncsiság sarkalt, hogy a végére járjak ennek a különös betegségi esetnek. Csak gyermek, gonosztevő, vagy tudós lehet ilyen kegyetlenül kíváncsi; bennem pedig mindháromból volt valami.

A beteg már két napja csak hörögni tudott, lélekzen is alig tudott és kezével nehézkesen minduntalan álláig huzta fel a takarót. A parasztok azt mondják, hogy ez a halál jele. Papot is hívtak hozzá, aki feladta az utolsó kenetet. Mindenki azt mondta, hogy már csak

néhány óráig húzhatja. Diadalmaskodtam. — Hanem az én emberem csak nem akart meghalni. Egy reggel, mikor bementem a kórházba, szokás szerint megkérdeztem az ápoló nővért:

— Nos, hogy van a 27. szám?

Az ápolónő örömmel válaszolta:

— Ugy látszik, javul.

Vállalt vontam és bementem a szobába. A páciens tényleg könnyebben lélekzett, tekintete is tisztább volt, sőt mosolygott is. Legelső ízben kételkedtem.

Hát mégis a másiknak lett volna igaza? . . . Nem, lehetetlen! És mégis a javulás a legközelebbi napokban rohamosan haladt előre. A láz csillapodott, a beteg étvágya visszatért. A csoda megtörtént, valóságos feltámadásra kellett számítani . . . Rajtam irtózatot harag, gyűlölség vett erőt. Világosan láttam, hogy betegem állapota javul, de én valósággal harcoltam a látható tények ellen . . . Neki meg kell halni, ő nem maradhat élve. Időnkint szédülést éreztem, forgott körülöttem a világ. Szobámban mindenfőli tanáromnak és a betegnek arca vigyorogott felém, gúnyolva, kinevetve tehetetlenségemet . . . Négy vagy öt nap múlva, mikor megint bementem a kórházba, az ápolónő jele tette:

— A 27-es számot éppen most gyógyultan elbocsátották.

Azt hittem, rögtön végig kell vágódnom a padlón . . . Azután eltávozott, anélkül, hogy tudtam volna hova. Cél nélkül kóboroltam a városban . . . Egyszerre előttem állt az én be-

adott kifejezést hazafias érzésének és a közgyűlést bezárta.

A tegnapielőtti minisztertanács.

A minisztertanácsot — a mint a «Bud. Tud.» egy más forrásból származó hír helyesbítéséül közli — este hat órakor az igazságügyminisztériumban tartották meg Lányi Bertalan igazságügyminiszternek, mint a Karlsbadban időző miniszterelnök helyettesének elnöklése mellett.

A szociálisták akciója.

Resiczáról jelentik nekünk, hogy a helybeli szociálisták kiknek száma évről-évre gyarapszik a resiczabányai munkások között, e hónap 13 án, vasárnap reggel tüntető körmenetet rendeznek a koalíció ellen a titkos szavazati jog törvényerőre emelkedése érdekében. A menet Románresiczáról, indul Resiczabányára a Józsa-ligetig, mely három kilométer hosszú utvonat. A körmenet megtartását már illetékes helyen bejelentették.

A ráczkevei választás.

A ráczkevei választók egy küldöttsége tisztelt Kossuth Ferencznél és arra kérték, hogy miután bizalmatlanságot szavaztak Misoga képviselőnek, a párt ne támogassa sem őt, sem visszalépett ellenjelöltjét. Kossuth azt válaszolta, hogy a bizalmatlansági szavazást tudomásul veszi, azonban függetlenségi képviselők közt bírói szerepre nem vállalkozik.

Véderőtörvény husz évre.

Tegnapelőtt a «Neues Wiener Journal» hosszabb cikket közölt, melynek keretében ott van egy beszélgetés egy állítólag beavatott német-cseh pártvezérrel. Alábbiakban közöljük ennek a pártvezérnek nyilatkozatát, mely szorosan összefügg a magyar válsággal és amely szerint a válság megoldásával husz éves véderőtörvény keresztülvitelét akarják egybekötni. Miután ezt plauzibilisnek tartjuk és bécsi értesüléseink is részben összevágják a cseh párt-

vezői nyilatkozatával, a nyilatkozatot ezennel közre is adjuk:

«Persze, hogy a következő birodalmi gyűlésben az osztrák nemzetiségi ügyek háttérbe fognak szorulni és a birodalom két állama viszonyának rendezése lesz előtérben. Tudtommal a magyar válságot már nem nagyon távol jövőben megoldásra viszik, amely ismét lehetősége se fogja tenni a kormány és a parlament rendes működését. Karlsbadban hallottam, hogy legjobb uton vannak oly formula megtalálása felé, mely lehetségessé teszi a korona és parlament között felmerült ellentétek kiegyenlítését. E szerint a formula szerint az 1867. évi XII. t.-cz.-nek azt a részét, mely a korona katonai jogaira vonatkozik, oly módon interpretálnak, mely a koronát és a magyar ellenzékét egyaránt kielégitené. Olyannyira, hogy egy 20 évre szóló véderőtörvény elfogadása útjában többé mi sem állana.»

Bécsi tudósítónk azt jelenti, hogy Fejérvári hirtelen ischli utazása is ezzel a tervvel volt összefüggésben és ugyancsak ezzel függött össze Gautsch osztrák miniszterelnök kihallgatása, mely Fejérváryét 9-én követte. A ketős kihallgatás eredménye volt Fejérváry tárgyalása Pitreichal Ischlből való hazatérő útjában.

Másfélórás közgyűlés.

A törvényhatóság nyaral. Ez nagyon is meglátszott tegnap Nagyvárad város közgyűlésén. Akik itthon vannak is, nem tartották érdemesnek, hogy a silány tárgysorozat lemorzsolása végett a rekkenő hőségben felfáradjanak a városházára, amelynek nagytermét hiába hűtötték egész éjjel, mégis beillet volna gőzfűdőnek.

A tisztviselőknél kívül 19 városatyja izzadt a közügyért. Az előadók gyorsan pergették le az apróbb ügyeket.

Csak a színház tűzbiztonságának kérdése keltett vitát, amelynek az volt a magva, hogy nem is annyira a tűzbiztonsági berendezéseket kell itt szaporítani, mint a szabályok szigorú betartására kell felügyelni. A tűzbiztonsági fel-

ügyeletre kirendelt közegek ne szórakozásnak tekintsék a színházat, mikor ott fontos hivatást töltenek be, hanem mindenki a helyén legyen hogy vész esetén készen álljanak a veszedelem elhárítására. E tekintetben bizony sok kívánni valót találtunk a múltban, amelyek mellett hiába való minden berendezés.

Kifogásolni lehet különben azt is, hogy a városi tanács most jön ezzel a kérdéssel a közgyűlés elé, amikor már olyan közel van a sziniszazon kezdete, hogy nagyobb belső berendezés úgy sem eszközölhető már.

Az előkészületekre pedig volt elég idő; a tanulmányutak is oly régen voltak, hogy javaslatát minden hivatalos közeg s maga a tanács is hónapokkal ezelőtt megtehetette volna.

Annál nagyobb felelősség hámul most a hatóságra, hogy az előirt tűzbiztonsági szabályokat szigorúan betartsa.

A közgyűlés végén egyetlen interpelláció hangzott el csak, arra nézve, hogy jövőben a községi iskoláknál a tandíjmentességhez ne követeljenek szegénységi bizonyítványt. Látszólag csekélynek látszik ez a kérdés, pedig eléggé nagy fontosságú, mert első lépés ez az ingyenoktatáshoz.

Az alig másfél óráig tartó közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Bordé Ferencz főjegyző elnökölt. Jelen voltak:

Bozóky Béla, dr Döry Ferencz, Hlatky Endre, dr Hoványi Géza, Mezey Mihály, Nozák Rezső, dr Altmann Jakab, Bezzkay Lajos, Czeglédy Sándor, Cser János, Miheli Adolf, Schvartz Izidor, dr Friedlander Sámuel, Löwenstein Sigmond, Guttman József, Kiss Elek, Müller Salamon, Poyvár János, dr Schweiger Ede, dr Istvánffy István, Gerő Ármin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Tóth Márton, Sztarill János, dr Baróthy Ákos, Kőszeghy József, Ragány János.

A közgyűlés megnyitása után dr Istvánffy István I. aljegyző felolvasta a polgármesteri havi jelentést, amelynek érdekesebb adatait már közöltük. Felemlíti még a jelentés, hogy a városi tisztviselők közül kik voltak és vannak szabadságon.

Az elhanyagolt sétateretek.

A polgármester jelentése kapcsán felszólalt Müller Salamon az utcák és terek elhanyagolt állapota miatt. A város évenként 12.000 koronát fizet a lövészegetnek a terek gondozásáért s mégis teljesen elvannak hagyva. Még felásva sem voltak a tavasszal. A Széchenyitér úgy néz ki, mint egy gazda nélküli kert, mert a lövészeget, vagyis a Rhédey-kert felügyelősége semmit sem tesz a sétatereteken a nagy összegért. Vagy vonják el a fizetést a övészegetlettől s újból bízzák meg a gazdasági ügyosztályt a terek gondozásával, vagy szorítsák a Rhédey-kert felügyelőségét kötelességei teljesítésére.

Bordé Ferencz polgármester helyettes ki jelentette, hogy a felszólalás értelmében intézkedik.

A polgármesteri jelentést tudomásul vették.

Tordaaranyos vármegyének a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségek szétválasztása tárgyában a belügyminiszterhez intézett felirata felett napirendre tértek, mivel a kérdés tisztán csak a vármegyét érinti.

Nógrád vármegyének II. Rákóczy Ferencz vezérlő fejedelmé választása 200 éves emlékére rendezendő ünnepélyre szóló meghívóját tudomásul vették. — Sopron vármegyének a községi faiskolákra vonatkozó szabályrendelet

tegem. Le volt soványodva, a ruha lógott rajta, nehézkesen járt, de — élt. Megemelte kalapját és megszólított:

— Nehéz időt kellett kiállnom, uram, — mondotta. — De sohasem fogom elfelejteni, milyen odaadással ápolt ön engem az utolsó hetekben.

Meg kellett erőltetnem magamat, hogy ne vegye észre szememben a bosszúvágy felcsillanását.

Ez a halottaiból feltámadott ember megoldatlan rejtély, élő talány volt előttem, amely elrabolta minden nyugalmaimat. Egy hét óta már alig ettem. Csak felízgatott idegeim működtek bennem. Nem tudtam már, hogy mit cselekszem.

Megszólítottam emberemet:

— Mondja, kedves barátom, nem volna kedve velem meginni egy pohár bort?

Ő velem jött, de nem engedte meg, hogy én fizessek. Különben sem tehettem volna, mert már egy sou sem volt a zsebemben.

— Jöjjön el hozzám, — mondtam azután neki, — még egyszer megvizsgálom, hogy teljesen egészséges e? Beleegyeznek?

— Hogyne . . . természetesen.

Alighogy ez az ember betette lábát a szobámba, rettenetes gondolat lett urrá rajtam. Benne alig néhány centiméternyire bőr, hús, csont, izom alatt, a tüdőben volt annak a titoknak a kulcsa, amelyet kerestem. Megakartam tudni, megakartam ismerni mindent töviről-hegyire.

Mialatt fületem mellére szoritottam, hallottam szívének dobogását, rövid szakgatott lélek-

zését és fent a vállak között valami hosszú sivító hangot, aminőt az ember akkor hall, ha tengeri kagylókba fúj bele. Behunytam szememet, de láttam magam előtt, amit fülemmel észrevettem . . . a szürkés-kék beteg tüdőt, amely szivacszerűen át van lyukgatva és itt-ott fehér pontok vannak rajta. Megfogamzott bennem a rettenetes elhatározás. Bebizonyítottam, hogy nekem igazam van, még ha amannak életébe kerül is és ha magamat romlásba döntöm is miatta.

Az ajtó be volt zárva. Mintha hátán akartam volna a lélekzvetvéte hallgatni, emberem mögé álltam és az asztalról egy éles műtőkést felkapva, egyetlen hatalmas kanyitással elmettettem a nyakát.

Az ember egy szó nélkül végigzuhant a padlón.

Azután lázasan munkához láttam és boncolni keztem . . . És uram, igazam volt, a diagnózis helyes volt. Ez az ember tüdőbajos volt, de hogy minő csoda folytán maradt életben, nem tudom megmagyarázni . . . Tuldonképpen ehhez nem is volt közöm . . . a vizsgán csak a diagnózist kérdezték tőlem és abban, ismétlem igazam volt! . . . Egy héten át dolgoztam, a testet egészen szétdaraboltam és mindig csak azt láttam, hogy én nem tévedtem. A testrészeket ma egy kosárba pakoltam és egy hordárra idekülttem. A hordár itt várakozik az ajtó előtt . . . Csak a tüdő hiányzik, azt megtartottam magamnak . . . Ami az áldozatomat illeti, ő az eltűnt Gaspard, akit nyolcz nap óta hiába keresnek . . . Ez uraim, az ő története és egyuttal az enyém is!

törvényes intézkedéseinek megváltoztatása tárgyában a belügyminiszterhez intézett feliratával együtt.

A színház tűzbiztonsága.

A tanács előterjesztette azon javaslatát, hogy a közönség életbiztonságának érdekében rendelje el a törvényhatóság a színház teraszszáról levezető két vaslépcső, valamint a színpadi záporkészülék elkészítését. Ezek a létesítmények összesen 12000 korona kiadást igényelnek, amely összeg törzsvagyonalapból lenne fedezve. — A vasfüggönynek villamos szerkezettel leendő ellátását pedig tanulmányozás céljából adják ki a szünügyi bizottságnak.

Beczkay Lajos úgy látja, hogy ez évben már elkétek ezekkel a szükséges tűzbiztonsági intézkedésekkel, de azért a javaslatot elfogadja, mert ilyen célra nem sajnál semmi költséget, csak mielőbb létesítsék azokat. Még csak azt a kérdést veti fel, hogy árlejtés útján akarják-e a szóban levő dolgokat elkészíteni?

Dr. *Hoványi* Géza érzi, hogy nehéz a kérdésben állást foglalni, de a város anyagi érdekében mégis megteszi megjegyzéseit. A színpadi zápor berendezés még nincsen kipróbálva, sőt azt hiszi, hogy az veszélyes is éppen a közönségre, mert egyszerre bocsátván le a vizet, a tüzet kitolja a nézőtérre. Nincs kellőleg előkészítve ez a kérdés, azért most ne fogadják el annak felállítását, hanem csak a szükséges vészlépcsők elkészítését rendeljék ezután el s a zápor berendezését tanulmányozzák. A színházi tüzeknél a nagyobb veszély mindig a közönség ijedelméből keletkezett. A mi színházunk kellőleg el van látva vízvezetékkel, tűzcsatornákkal, tömlőkkel s más védő szerekkel s a telt ház kiürítésére elég 1 fél perc, ha a közönség nem veszti el a fejét s ebből nem áll be zavar. Csak a karzati közönség eltávolítása nehéz, ezért szükséges a vészteraszokról a levezető lépcső. Ezért a javaslatnak csak a lépcső elkészítésére vonatkozó részét fogadja el; a záporkészülék kérdését pedig tanulmányozzák.

Köszeghy József részletesen tanulmányozta a szönyegen levő kérdéseket. A vaslépcsők elkészítését ajánlja. Természetesen a munkákat nyilvános árlejtés útján szándékoznak elkészíteni. A záporkészüléket második előterjesztésében ő is ajánlotta, bár ezek nem felelnek meg a várakozásnak, mert csak vékony vizsugarakat bocsátanak, de nem adnak intenzív erős vizsugárt. Az újabb színházaknál azért berendezik. A vasfüggöny felvonójához sem kívánja a villamos berendezést, mert egyszerűbb a kézi berendezés, amelyhez az egész személyzet ért, míg a komplikáltabb gépberendezést csak a kezelő érti. Különben a villamos berendezés tűzveszélyes is volna. Akként oldják meg a kérdést, hogy a vészlépcsőket most készíttessék el, a záporkészülék berendezésének ügyét pedig adják vissza tanulmányozás céljából a szünügyi bizottságnak, mivel most úgy sem lehetne elkészíttetni.

Dr. *Altmann* Jakab mindent elfogad, ami a közönség megnyugtására szolgál. Ezért fogadja el a tanács javaslatát.

Beczkay Lajos a nyert felvilágosítások után elfogadja *Hoványi* Géza indítványát.

Komlóssy József szintén ilyen álláspontot foglal el.

Gerő Ármin rámutat az ő kezdeményezéséből a színház tűzbiztonsága érdekében tartott értekezlet kívánalmaira. Az erről felvett jegyzőkönyvben mindazok a kívánalmak felelnek meg sorolva, amelyek a színház tűzbiztonságának

emelésére szükségesek. Csodálja, hogy a tanács javaslatában szó sincs a földszinti kijáratról, amelyet két páholy feláldozásával lehetne megvalósítani. Tűz esetén a földszint elején levők lennének a legnagyobb veszélyben. Az értekezlet ezt az új kijáratot szükségesnek tartotta, s most a javaslatból nem tűnik ki, hogy foglalkozott-e ezzel a főmérnök. Ez pedig sürgősebb, mint a záporkészülék, bár a berlini, bécsi színházaknál ez utóbbit is szükségesnek tartják. A pánikot csökkenteni kell minden eszközzel, s ezért ajánlja a törvényhatóság figyelmébe mindazokat a kívánalmakat, amik az értekezlet jegyzőkönyvében foglaltak. Különösen a földszinti kijáró kérdését tanulmányozza a tanács s tegyen előterjesztést.

Dr. *Friedländer* Sámuel nem látja még megérettnek a kérdést. Minden színházi tüznél a rendészeti intézkedések elhanyagolása volt a baj. Az ajtók, tűzcsapok nem voltak könnyen kinyithatók, a vasfüggöny nem volt lebocsátható. Ha a vasfüggönnyel idejében lebocsátják, nem kell a záporkészülék. A két páholyt nem kell addig feláldozni, míg nem látjuk, hogy a földszinti kijáró feltétlen szükséges. Az összes felvetett eszméket adják ki a tanácsnak, hogy tanulmányozza, mi a legsürgősebb.

Köszeghy József újból felszólal s kijelenti, hogy a színház tűzbiztonsági technika nem régi, a vélemények még nem forrottak e tekintetben ki. A földszinti kijáratok kérdését *Fellnerék* igyekeztek jól megoldani, a tervben előbb nem is volt a földszinten páholy tervezve s azokat csak később iktatták be. Fejtegeti, hogy az emeleten a legrosszabb a helyzet s azért a vészlépcső elkészítése a legsürgősebb. A záporkészülék csak a közönség megnyugtására szolgál. Egyedüli mentődolog tűz esetén vasfüggöny lebocsátása; ha ez megtörténik s a közönség higgadt, 1 és fél perc alatt baj nélkül üres a színház.

Dr. *Hoványi* Géza rámutat, hogy az értekezleten is az volt az általános vélemény, hogy a színház tűzrendészeti szabályrendeletet kell szigorúan kettartani. Éppen a főkapitány hangsúlyozta az anquette-en, hogy szoktatni kell a közönséget a mentési módok igénybe vételére: az ajtók az előadások alatt soha sem legyenek bezárva s repülő lapokkal sűrűn kell figyelmeztetni a közönséget a higgadtságra. Ha a tűzbiztonsági intézkedéseket szigorúan és állandóan betartják, el lesz kerülve a veszély. Az esetben elfogadná a záporkészüléket is, ha most be lehetne rendezni, de mivel ez most úgy sem lehet, azért tanulmányozzák előbb a kérdést.

A közgyűlés ezután a vészlépcső felállítását elrendelte; a záporkészülék és a földszinti kijáró kérdését azonban kiadták a tanácsnak tanulmányozás végett.

A többi, köztérvelési és szabadságolástról szóló ügyeket vita nélkül elfogadták, illetve a jövő közgyűlésre tűzték ki.

Interpelláció.

A kitűzött ügyek letárgyalása után egy-egyed 5 órakor az interpellációra került a sor.

Dr. *Friedländer* Sámuel kérte, hogy a jövőben a tandíjat fizetni nem tudó elemi és polgári iskolai növendékek szüleitől ne kívánjanak szegénységi bizonyítványt, hanem ezeket az illető tanító vegye lajstromba s mint tandíjmenteseket írja be.

Bordé Ferencz a kívánalomhoz hozzájárul, annál is inkább, mert ez által a városi hivatal sok munkától szabadul fel.

A választ tudomásul vették s délután fél 5 órakor a nyári közgyűlés véget ért.

Kedélyes rablás az élesdi országúton.

— Saját tudósítónktól. —

Dezső Miklós jó módu és, ami ritkaság számba megy manap, jókedélyű oláh gazdálkodó *Esküllőn*. Szereti az italt, főként a jó bort, amelyért a fáradságot sem röstelli. Ha megunja a hazait a maga falujában, szívesen elmegy valamelyik szomszédos helységbe is, hátha ott jobb akad. Így tett július 27-én is, amikor Élesden akadt dolga, melynek végezte után az ottani *Kádár*-féle vendéglőbe tért be egy kis hűsítőre a délutáni órákban. Itt aztán sokat szedett magába a jóból s alaposan be is rugott. Végre úgy esti kilencz óra tájban fizetett s miután a vonat régen elment már, utnak indult gyalogszerrel hazafelé.

Kádár vendéglős heteslegénye, a husz éves *Babura* Miklós észrevette, hogy az elázott atyafinál jócskán van pénz, amelyet noteszformájú tárczájában tart a lajbija zsebében. Mikor *Dezső* eltávozott, közölte fölfedezését a korcsmában iddogáló czimboráival: a husz év körüli *Kecskés* Györggyel, *Lup* Pávellal és a harminczöt éves *Ruzse* Tamással s fölbiztatta őket, mdnjenek valamennyien a részeg után s vegyék el a pénzt. Ha nem adja szépszerével, használjanak ellene erőszakot.

Ugy is lett. Utána ment a négy jómadár a bizonytalanul bugdácsló korhelynek s csakhamar utol is érték a falu végén, az élesdi esküllői országúton. Eleinte jóízűen próbálták kezelni. Belekapaszkodtak a karjába, megkörnyékezték azt a bizonyos lajbizsebet, de hiába. A részeg ember kezét bentartotta a zsebben, úgy fogta a pénzt a berugottak óvatossági ösztönével, noha halvány sejtelve sem volt róla, hogy a beléje karoló barátok voltaképpen vesztét akarják. Ő bizony valónak vette a látszatot és bizalmaskodott velük. Csak a pénzt nem hagyta, noha mit sem vett belőle észre, hogy zsebeit folyton vatorászsúzák. A suhanczok azonban elunták a kofidenciát. *Babura* Miklós különösen. Megmondta társainak, hogy neki dolga van otthon a korcsmában, végezzenek *Dezső*vel a többiek. Majd aztán megosztottnak testvériesen a zsákmányon. Azzal az értelmiszerző odább állott.

A három jóbarát újabb taktikához fogott. Hagyták a kaptos vándort, hadd menjen előre. Aztán lassan utána sompolyogtak megint. Mindenáron bele akartak kötni. Valahogy ki akarták tőle szedni a pénzt.

— Hát csak lekéstünk a vonatról bácsi, mondotta az egyik csipkelődve.

— Le, le, felelt a megszólított, anélkül, hogy megállt volna.

Egykedvűen és veszedelmesen ingatag alapon bandukolt tovább.

— Kináljon meg egy cigarettával, kezdte újra a hármasszövetség a társalgást.

— Nincs énnekem cigarettám, hangzott a paraszt közönyös válasza.

Azt mondták, ők nem hiszik. Egész kedélyesen, tréfálkozva el kezdték motozgatni. A beborozott atyafi még ez ellen sem tiltakozott. Ám, a pénzes tárczát nem tudták elvenni tőle. Ekkor aztán megvárták, amíg a *Körös* hidját elkerülte. Ott már többé nem volt pardon. *Neki estek, földrepetették Dezső* Miklóst, *torkon ragadták, össze-visszaverték, rugdosták és végre megtalálták a noteszforma tárczát*. A tárczában mindössze tizenhárom krajczárt találtak. Egy darabig csodálkoztak, de aztán átlátak a szitán. *Kecskés*, *Lup* és *Ruzse* dühöngve

konstatálták, hogy kutya van a kertben. Ke-
belbarátjuk, Babura Miklós már a falu végén,
amikor elfoglaltságát adta okul, eltávozott,
ügyesen kikaparászhatta a gesztenyét, jobban
mondva a pénzt Dezső Miklós tárczájából, ve-
lük meg csak a bolondját járatta.

Alighanem igazuk volt, mert Dezső Miklós
másnap, amikor kijózanodott, elpanaszolta az
élesdi csendőrőrsnek, hogy ismeretlen rablók,
akikre a világért sem tudna visszaemlékezni,
irgalmatlanul helybenhagyták, kékre-zöldre ver-
ték és hegyébe kétszáznegyven koronáját el-
vitték.

A nyomozás eredményeként a négy jóma-
darat az ügyészség vizsgálati fogságba helyezte
rablás büntette miatt. A terheltek közül Babura
Miklós mindent tagad, Kecskés György, Lup
Pável és Ruzse Tamás beismerésben vannak,
az összeg tekintetében azonban csak a szeren-
csétlen számu — tizenhárom krajczár erejéig,
míg a kétszáznegyven koronáért a fölbújtó
Baburát teszik felelőssé. A további vizsgálatot
az élesdi járásbíró folytatja.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 16. Képviselőválasztás Biharon.

Aug. 20. Kath. Legényegylet mulatsága.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Vörös temetés.

Vörös karszalagos férfiak gyülekeztek a
kórház udvarán. A bálrendezők jelvénye ezuttal
kevésbé stilszerűen a gyászt akarta jelenteni:
a szociálista gyászt.

Az arcokon közöny: a szemek csak azt
vizsgálták, vajjon vörös karszalaggal jött-e gyá-
szolni mindenki? Mintha nem a gyász, hanem
a vörös szalag volna fődolog.

A halottas kamarából fojtott zokogás hal-
latszik ki. Künn, a kórházudvar kapuja előtt
álldogálnak néhányan karszalag nélkül; nem
mernek bemenni.

Egyik megszólal, a többi folytatja:

— Fiatal ember volt, kár érte.

— Vőlegény is volt már.

— Csak járt egy leány után; de el akarta
venni.

— Az siratja odabenn olyan keservesen.

Egyszerre belülről tompa kalapácsütések
hallatszanak; a zokogás hangos sikoltásokba vész.

— Most szegeznek be a koporsót.

— Azért sir a leány olyan kétségbeesetten.

— Nagyon szeretted szegény; nem tud vi-
gasztalódní.

Megnyilik az ajtó s hozzák az egyszerű,
feketére festett deszkakoporsót. Mögötte egy
leány tördeli a kezét.

— Átkozott halál! Jaj, mi lett velem! At-
kozott, átkozott halál!

A kétségbeesett átkozóás végig sikolt az
egész utcán.

A vörös karszalagosak hidegen nézik;
egyik odasug a másiknak:

— Hát csakugyan nincs pap.

— Megtiltottam, hogy pap legyen itt. Elv-
társ volt, csak mi kísérjük utolsó útjára.

Azzal odalép a kétségbeesett leányhoz s
félretaszítja. Most az ő szerepe következik, az
elvtársé, aki az elhunytat a vörös lobogótól
bucsuztatja. Addig hallgasson el a fájdalom.

A banális frázisok alatt a leány fel-
sikolt néha:

— Átkozott halál! Jaj, mi lesz már velem!
A körülállók rá-rászólanak:

— Hallgass! Ne pityeregj! Nem tudja el-
mondani a beszédjét!

De azért végig mondja a kopott frázisokat.
A menet megindulhat. A mi fő: pap nélkül. A
vörös szalagosak meg vannak elégedve.

Hogopré. Nincs, aki kiejtené Isten nevét
s annak a boldogtalan leánynak enyhülést
nyujtana. Nincs kereszt, amelyre reménykedve
tekinthetne a gyászoló. Nincs pap, akinek je-
lenléte és szava emlékeztetne mindenkit a fel-
támadásra. S megindul a menet az örök nyu-
galom helye felé, Isten nélkül, de vörös sza-
laggal, közönnyel, átkozódással és reményte-
len kétségbeeséssel.

Nem láttam ennél sivárabb és fájdalma-
sabb jelenetet.

* **Személyi hírek.** Sal Ferencz kir. ta-
nácsos, nyug. polgármester Marienbadból Nagy-
Váradra haza érkezett.

* **Megszükitett járdák.** A Fő-utca
rendezésével és aszfaltozásával egyes helyeken
az új járdát jóval keskenyebbre vették, mint
eddig volt. Különösen a legforgalmasabb he-
lyen: a Bazártól Nagy Sándor-utczáig csak fél
méter széles az új járda. Dr. Radó Ignác tör-
vényhatósági tag ez ellen beadványt intézett a
városi tanácshoz s kérte, hogy a kérdést mie-
előbb terjesszék a szépművészeti és közlekedési szak-
bizottság elé. A városi tanács tegnap foglalko-
zott a beadvánnyal s azt kiadta a városi mér-
nöki hivatalnak jelentés tétel czéljából. Ha ez
beérkezik, teszi át az ügyet a tanács a szépi-
tési és közlekedési szakbizottsághoz véleménye-
zés végett.

* **Tartalékosok bevonulása.** Az ország
legtöbb vármegyében a hatóság megtagadta
tartalékos katonák behívójegyeinek kézbesítését,
ami nagyon megnehezítette a tartalékosok be-
hívását. Biharmegyében és Nagy-Váradon azon-
ban a hatósági közegek hűségesen szolgálják
a haptákkormányt s rendre kézbesítik a behi-
vókat, mintha nem is élnék zavaros politikai
viszonyok között. Tegnap be is vonultak a
póttartalékosok s csapatosan vonultak végig
Nagy Várad utcáin. A nagyvárad 4-ik honvéd
gyalozredhez pár száz tartalékos érkezett be
fegyvergyakorlatra, akik ma öltöznek be az
angyalbőrbe.

* **Tisztítják a várost.** Az egész város
közönsége megbotránkozik azon a hanyagságon,
amelylyel a hatóság Nagy-Várad utcáit gon-
dozza, vagy helyesebben nem gondozza. Min-
den utca tele van szeméttel és piszokkal s a
legtöbb utcán kitűnően szolgáltatja közegész-
ségügyet a megzöldült pocsolóya. Locsolásról
szó sincs. Azt vetik fel, hogy a vízvezeték a
nagy fogyasztás mellett nem bírja meg az ut-
czák locsolását. De hiszen ott van a Körözs;
szükségből lehetne onnét merni a locsoláshoz
szükséges vizet, mint régebben, a muraközi lo-
vak bírják a terhet, a locsolásnál pedig min-
den horhóhoz úgy is két embert foglalnak el.
Valamikor tanácstagnak végre valószínűleg
megütötte az orrát a pocsolóya ambra illata s
így a tegnapi tanácsülésen a város tisztántar-
tásának kérdése is szőnyegre került, a locsolással
egyetemben. A határozat eléggé megnyugtató
lehet a közönség körében, mert kimondotta a
tanács, hogy *szükségét* érzi a tisztogatásnak.
Még jó, hogy nem érték be ennyivel, hanem
utasították a mérnöki hivatalt, miszerint hívja
fel a háztulajdonosokat a folyókák tisztántar-
tására s napszámosságokat részint a város szám-
lájára, részint a háztulajdonosok terhére taka-
ritassa ki az összes utcákat. A város tisztán-
tartására az utcáseprők kevesen vannak s ideje

volna a létszámát telemelni. — Egy másik baj
is van sok helyen, különösen az újabb kövezé-
seknél. A rossz nivó megállapítás folytán a víz
a folyókban megáll; ilyen helyeken a háztulaj-
donos minden perczen takaríthatja a folyó-
kát, mégis tisztátalan marad. Ez pedig a mér-
nöki hivatal hibája. Különböznél meg, hogy
mi lesz a nagy tisztogatásból és a locsolásból.

* **Az ügyvédi kamara köréből.** A
nagyvárad ügyvédi kamara dr. *Moldván Gézát*
az ügyvédek névjegyzékébe Zilah székhelyet
folytatólag felvette.

* **Műkedvelő előadás a Kossuth szo-
bor javára.** Tegnap, ily című czikkünkre
vonatkozólag megjegyezzük, hogy *Tyll Lujzika*,
Tyll János és *Papp Lajos* neve téves informa-
tio folytán került bele az előadást rendezők
névsorába.

* **Méhészeti előadások Biharmegyé-
ben.** A méhészet fellendítése érdekében Bihar-
megyében, *Forgách Lajos* vándortanító, a kö-
vetkező községekben tart méhészeti tanítást:
Nagyszalontán, a Gazdasági Ismétlő Iskolánál
16 án, Belényesen 17-én, Élesden 19-én, Mező-
telkin 20 án, Mezőtelegden 21-én, Püspökla-
dányban 22-én és végre Halápon 26-án.

* **A debreczeni ezred Biharmegyé-
ben.** A 39. gyalozred újabb terv szerint gya-
korlatra jön a rezervistákkal együtt és szept-
ember elsejéig Nagy-Maros, Beél és Rogoz
környékén tábori sátrakban fognak lakni. Szept-
ember hó elsején Lippára mennek s a tüzér-
séggel együtt 6-án lesz a harcászati lögyakor-
lat. Onnan Lugos és Facset környékére men-
nek, ahol nagyobb gyakorlatok lesznek. Szept-
ember 12-én lesz a lefuvás és 14-én vonaton
mennek vissza Debreczenbe.

* **A nagyvárad olasz-i plébánia
templom felszerelésének költségeihez még a
következő adományok folytak be: XVII. sz.
gyűjtőiv. Gyűjtők: Fekete Mária és Kemény
Francziska. Makucz Ernő 20, N. N. 1, özv.
Fassie Sándorné 4, N. N. 1, Badzény György
ny. csatári plébános 2, Biszterczky Ivánné 4,
N. N. 1, Karger Sándor 5, Tölczel Lajosné 2,
Tapolcsányiné 1, Salkovitsné 1, Biró Imréné 2
korona, N. N. 40 fillér. Összesen 44 kor. 40
fill. Az eddigi kimutatással együtt 8233 kor.
80 fill. A jó Isten boldogító áldása szálljon a
kegyes adakozókra és a bold. sz. Szűz párt-
fogolja őket siron innen, siron tult! Nagyvárad
olaszi, 1905. augusztus 10-én. Sz. Lőrincz
napján. *Dencs János*, esperes-plébános.**

* **Házitolvaj nevelő.** A tragikus véget
ért *Tóth Géza* Adria-társasági igazgató házá-
ban, mint a lapokból napok óta ismeretes,
huzamosabb időn keresztül lopkodott külön-
böző értékes dolgokat a családnál alkalmazott
nevelő. A szélhámos, aki a beléje helyezett
bizalommal rutul visszaélt, valaha szebb napo-
kat látott s hasonlíthatatlanul más életet foly-
tatott Krisztus egyházának szolgálatában. Lel-
két azonban magával ragadta a világ, a könnyű
élet. Elzúllott. Egyházmegyei hatósága a papi
funkcióktól régen eltiltotta és már hosszabb
idő óta egyetlen magyar egyházmegye státusá-
hoz sem tartozik. Évek óta nincsen föltüntetve
a hivatalos papi névtárakban a házitolvajlásra
vetemedett *Horák Ede* dr. neve, a ki
évekkel ezelőtt az esztergomi egyházmegye kö-
telékébe tartozott. Szükségesnek tartottuk ezt
itt megírni azért is, mert taposott liberális uta-
kon haladva, a fővárosi kereszténytelen sajtó
nyomán egyik-másik helyi lapunk is, mint káp-
lánról emlékszik meg a tolvajról, mintha a
büntényt a reverenda rovasása próbálná föl-
jegyezni.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Al-
bis községben a napokban egy vesztett eb kő-
borolt, amely megmárt három szerencsétlen
gyermeket: *Bencsi Zsiga* 11 éves, *Budár Már-*

ton 4 éves és Hermann Sándor 12 éves fiukat. Az ebet agyonverték s a hivatalos bonczolásnál nagy foku veszettséget állapítottak meg. A szegény gyermekeket felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe.

* **A nagyváradai Kossuth szoborra.** Dr. Adorján Emil szobor bizottsági elnökhöz újabb a következő adományok érkeztek:

I. Miklóssy Aladár ur ivén: Berger Miksa 2—, Horvát Lipót 1—, N. N. 1.50, N. N. —. 50, Miklóssy Aladár 2—, Ifj. Orbán Sándor —. 50, N. N. —. 50, Összesen: 8. —, korona. — II. Sziládky Ernő ur ivén: Máthé István 2, Künster János 2, Békési Pál 3, Sziládky Anna 5, Orosz Péter 2, Weisz Mihály 2, Sziládky Ernő 2, Összesen: 18 korona. — III. Fazekas Márton ur ivén: Fazekas Márton 3, Bartha József 3, Bondár László 1, Sipos Bálint 2, Gellért Gábor 1, Id. Sipos Bálint 1, Szabó Bálint 1, Erdei Sándor 1, Vass István 1, Kovács Pál 2, Kovács József 1, Ifj. Megyery Mihály 1, Literáti József 1, Magyar Demeter —10, Farkas Imre —10, Nagy Sándor 1, Galisz Adám 2, Boros György —60, Czégényi József 1, Máté Ferencz —20, Balog Lajos 1, Vajdai főbíró 1, Kocsis Gábor —20, Kádár Lajos —20, Jámor János 1, Összesen: 27 kor. 40 fill. — Továbbá Vertán Zoltán (Szombatság) 20, Spletók Teréz 1, Berliini Viktória bizt. trsg. főügynöksége 3, Balassa Gyula —50, Özv. Burger Sándorné, Gáty Endre (Mezőkeresztes) 1—1 kor.

* **Időjelzés** A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése augusztus 11-re: Meleg, száraz.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sörny és napégetés ellen *ára 1 kor;* *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti „**Kigyógyógyászat**” Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR,** termelőktől beszerzett **kitünő BOROK;** továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel **KARNER GYULA** vendéglős.

MULATSÁG.

Táncvizgalom Békésendrődön. Érdekesnek ígérkező táncvizgalom és hangversenyt rendez Békésendrődön folyó hó 20-án Szent István király napján a Békésendrődi Szanatórium Fiókegyesülete. A táncvizgalomra a rendezőség a következő meghívót bocsátotta ki:

A Békés Endrődi Szanatórium Fiókegyesület 1905. augusztus 20-án, a B.-Gyulán állítandó Szanatórium javára, a »Korona-vendéglő« nagytermében táncvizgalommal egybekötött hangversenyt rendez, Belépti-díj személyenként az első három sorban 2 K. további sorokban 1 K. karzat 40 fill. A hangverseny kezdete esti pont 7 órakor. Műsor: 1. Nyitány. Előadja: a kis diákzenekar. 2. A XX-ik század irgalmas samaritánusai: Felolvassa: Zetinka János plebános. 3. Kevlári bucsu. Melodráma Heine H.-tól. Fordította Szász Károly, zenéjét szerző K. Záhureczky B. Előadják: Kiss Anna (zongora) és Kálmán Vilma (szavalat). 4. La Traviata De Verdi á Quatre Mains Előadják zongorán: Dr. Kovács Péterné és Suller Károlyné. 5. Iskarióth. Váradai A.-tól Szavalja: Ösapay Lajos. 6. Kurucz Nóták. Thaly K.-tól Tököly sirja, Görgényi Rózsa, Kurucz hadnagy. Éneklő zenekisérettel, Dr. Jankus Benóné. 7. Előadja: Farkas Elek. 8. Rákóczy-Induló. Előadja: a kis diákzenekar.

TÁVIRATOK.

A vezérlőbizottság ülése.

Budapest, aug. 10 (Saját tud. táv.) Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma délelőtt a nagy mennyiségben összehalmozódott folyóügyeket intézte el, azután hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott Apponyi Albert gróffal. Később *Josipovich* Imre volt horvátminiszterrel tárgyalt.

Egy fővárosi esti ujság munkatársa a politikai helyzetről beszélgetett Apponyival, akitől egyebek közt azt a fölvilágosítást nyerte, hogy a vezérlőbizottság ezáltal azért ülésezik egymás után két napig, miután a politikai szünet alatt megszerződött ügyek elintézése több időt igényel. Az eberhardi kastélyban tartott titkos tanácskozások kérdéséről csak annyit mondott Apponyi, hogy *Balthányi* Tivadar gróf, aki szomszéd bitókos, egy délután nála időzött.

Többrendbeli kérdést intézett a sajtó Justh Gyulához is. Zágrábi utját illetőleg kijelentette Justh, hogy mint képviselőházi elnök a magyar törvényhozás horvát csoportjának is élén áll. Pusztai udvariassági aktust teljesít tehát, amidőn horvát képviselőtársait szíves meghívásukra Zágrábban meglátogatja. Azok a merész kombinációk, amelyek zágrábi utjához különböző missziót fűznek, légből kapottak s minden reális alapot nélkülöznek. Nyilatkozott a képviselőház elnöke arról is, mit tenne, ha a Házat szeptember 15-én újabb királyi kézirat elnapolná. Kijelentette, hogy már előzőleg ebben a kérdésben tett nyilatkozatát *nem híven* továbbították és felreértették. O ugyanis *csak azon eselben nem venne tudomást az elnapoló királyi kéziratról, ha csupán a hivatalos Budapesti Közlönyben jelennék meg.* Azon esetre azonban, ha a kézirat annak alkotmányos módja szerint a képviselőházhhoz érkeznek, mindenesetre kötelességének tartaná fölolvastatását a Házban.

Kossuth Ferenczet is politikai nyilatkozatokra kérték föl az ujságírók, főként a koalíció jövő programját illetőleg. *Kossuth* azonban nagyon helyesen azt a kijelentést tette, hogy a *koalíció terveiből, munkaprogramjából semmit sem árulhat el* Azt nem tartaná összeegyeztethetőnek a szövelezett ellenzék komoly, méltóságteljes és igen nagy horderejű harmonikus munkásságával.

Ezek a vezérlő bizottság mai ülésének kísérő eseményei. Ami magát az ülést illeti, amely elé már heteken keresztül feszült várakozással néz az ország, annak részletei is csak bizonyos megszorításokkal kerültek a nyilvánosság elé. Az ülésre, amely délután öt óra után gyűlt egybe a függetlenségi és 48-as pártkör tanácstermében a vezérlő bizottság tagjai igen tekintélyes számban jöttek el. A politikusok többnyire nyári pihenésüket szakították meg, vagy sürgős gazdasági munkájuk mellől jöttek föl a fontos tanácskozásra. Az ülésen részt vettek: *Kossuth* Ferencz, *Andrássy* Gyula gróf, *Zichy* Aladár gróf, *Ra-*

kovszky István, *Kaas* Ivor báró, *Bolgar* Ferencz, *Zichy* Jenő gróf, *Balthányi* Tivadar gróf, *Ugron* Gábor, *Bartha* Miklós, *Hock* János, *Barabás* Béla, *Tóth* János, *Holló* Lajos, *Eötvös* Károly és *Vázsonyi* Vilmos. *Bánffy*, mint már jeleztük, levélben mentette ki elmaradását.

Az ülés megnyitása után Justh megismétli fönt ismertetett nyilatkozatát az elnapolás kérdésében, amelyet pár héttel ezelőtt elferdítve hoztak forgalomba s így aztán általában kellemetlenül félremagyaráztak. A vezérlő bizottság ülésének főmozgását a *passzív rezisztencia* képezte. Egyhangulag kimondotta a bizottság, hogy mindenben ragaszkodik a képviselőház legutóbbi, június 21-én tartott ülésében részletesen körvonalozott álláspontjához. A kormánynak nem csak adót szedni nem szabad, hanem a kiszolgált harmadéves katonákat visszatartani, valamint ujonczokat szedni sem áll jogában.

Ha erre bármi mesterkedések árán vetemedni merészel, mint a jelek itt-ott már mutatják is, ezzel legeklatánsabb sérelmet követ el az 1848: X. törvény-czikken.

A koalíció a kormány ténykedéseit alkotmányelleneseknek, a törvényhatósági tiltakozó határozatok megsemmisítését törvénytelennek tartja. Ennek megfelelően a vezérlőbizottság újból *állást foglalt a tisztviselők mellett.* A törvényhatóságok figyelmébe ajánlotta azon közgyűlési határozatokat, amelyek egyik-másik törvényhatóságot a többi elé *hővetendő példaként* állítják. Azon határozatok ezek, amelyek nemcsak elvi garanciát nyújtanak, de jó előre már *anyagilag fődözebről is gondoskodnak számukra.* A bizottság ismételve biztosította a közlistisztviselőikart, hogy ahol anyagilag üldözik, a koalíció pártfogására mindenkor számíthat.

Lányi mandátumát megpetíció-nálják.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) Liptószentmiklósról jelentik, hogy Lányi *hatvanezer* koronát ajánlott föl *Stodolának* visszalépése esetére, de *Stodola* nem fogadja el. Lányi pártja nagyban vesztegetett. Mandátumát petícióval támadják meg.

Az ellenállás.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. távirata.) *Veszprém vármegye* ma tartott rendkívüli közgyűlésén a kormány intőszózatát irattárba helyezte, a belügyminiszter megsemmisítését pedig nem vette tudomásul.

Tolnavármegye mai rendes közgyűlésén bizalmatlanságot szavazott az ügyvivő kormánynak. Adók és ujonczok beszoigáltatása körül minden közreműködést megtagadott. Üldözött tisztviselőinek oltalmazását megígérte.

Esztergom is bizalmatlansági vótumot adott a kormánynak, ugyancsak hasonló értelemben a kooperációt illetőleg.

A béke.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.) A *New-York Herald* levelezője előtt Witte így nyilatkozott: Mi most meg fogjuk kezdeni a béketárgyalást, s majd látni fogjuk, találhatunk-e

oly alapot, melynek alapján tárgyalni lehessen. Nem tudom, hogyan lesz lehetséges, hogy békét kössünk; meg fog bocsátani, de most nem nyilatkozom a békekötés részleteiről.

Háromnegyed millio jen hadikárpótlás.

Budapest, aug. 10. (Saját tudósítónktól.)

A Matin portsmuhi levelezője beszélgetett Mat Sumoto japán képviselővel, ki Komura szándékait alaposan ismeri. Ki jelentette ha az oroszok Szahalin átengedését és a hadi kárpótlást megtagadják, a tárgyalást azonnal megszüntetik. Komura három és háromnegyed millió jen hadikárpótlást kér.

Witte balesete.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.)

Witte, mikor tegnap kilépett a fürdőből, bal lábán izomrándulást szenvedett és azóta sántit.

Hazaflatlan alispán.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. távirata.)

Nagy László Szatmármegye alispánja a vármegye hatvanas ellenőrző-bizottságának kijelentette, hogy tekintet nélkül a vármegye közgyűlésének elültő határozatára, ő Kristóffy belügyminiszter felszólítására hozzá fölterjesztést intézett. Kijelentette továbbá, hogy a *mely e határozatait, amennyiben azok a kormány intézkedéseinek ellene szegülnek törvényteleneknek tartja s azokat végrehajtani nem fogja.* Mély fölháborodás közt hangzottak el a magáról megfélekezett gyászmagyar szavai, amelyek után azonban elhagyta a termet. A vármegye törvényhatósága a fölütes hatóságának engedetlen első tisztviselője ellen fegyelmi vizsgálatot indít s állásától fölfüggeszti.

Megtámadott osztrák tisztek.

Budapest, aug. 10. (Saját tud. táv.)

Tegnap több osztrák tiszt átrándult Deloplipkó-Jaskóba, a török határra.

Mialatt ott pihentek, egyszerre csak 300 török katona megtámadta őket és rájuk lőtt. A tisztek nem reagáltak, hanem sietve visszavonultak. Allitólaz többen megsebesültek.

Az orosz forradalom.

A népképviselői törvény kihirdetése.

Budapest, augusztus. 10. (Saját tud. táv.)

A Voss. Ztg. nak jelentik Pétervárról: A pétervári tznácskozás egyik résztvevője azt beszéli, hogy a népképviselői törvényt augusztus hó 12-én fogják kihirdetni, a rendi választások elvét elejtették. Összesen csak annyi vívmányt értek el, hogy a csár kötelezte magát, hogy a népképviselő akaratának magát aláveti.

sem az apa, sem Ilonka leánya nem akarta a segílyt elfogadni, mert majd megszerzik őket a maguk emberségökből is kenyeröket.

Egy-két hét mult és az egész család nem volt többé B-n-on. Senki sem tudta hova lett. Amint hallatszott az öreg egy ideig a fővárosban irnokoskodott, de betegsége miatt ez állásától is megkellett válnia. Most ezután semmit sem hallottam öreg barátomról, el sem képzeltem mint tarthatja fenn családját. Ilonkában biztam, tudtam mily jó nevelésben részesült. Azt hittem nevelőné lesz s úgy vigasztalja meg öreg atyját, vagy végső esetben beáll valami varróintézetbe, hisz a munka nem szégyen, a kis Ilonka pedig oly helyes elvekkel neveltetett, hogy sorsa miatt kétségbe nem esik.

Most látom másképp történt. Az igaz, miért is lett volna rabja egy-egy szeszélyes uri családnak, mit szaporitná szemét apró öltésekkel, midőn az Isten szép hanggal, csinos alakkal is megáldotta. Hány koncertben tapsoltuk meg a mindnyájunk kis kedvencét. Megvagyok győződve, hogy Ilka e téren is megállja helyét s nem állapodik meg a kórista életnél.

A darabnak aztán vége lett, az öreg ur eltávozott; én azt sem tudtam meg soha, hogy ki volt.

Ez este tiszszerezen érdekléltem a leánykára. Hizelegtem lavateri tudományomnak, mely ily gyorsan, ily egyszerre és téveszthetetlenül fölfedezte az angyalt.

Nevenapjára mely augusztus 18-án volt, egy kis virág bokrárt küldtem be a öltözőbe; de sehogy sem akarta elfogadni. Mig végre küldöttem azt mondta hogy egy régi ismerős egy öreg ur küldi, ki még B-ról ismeri.

Ez a fogás használt. Az »öreg ur« tisztes czime alatt aztán mindig megemlékeztem az én kis leánykámról. Virágot, cukrot, süteményt s más ily szagolni és enni való portékát szivesen elfogadott az »öreg ur«-at nézte. Tudta, hogy e küldeményeket bátran elfogadhatja, mert azok oly romlatlan szívből vannak küldve, mint a mily romlatlan étvágygyal elköltheti.

Gyakran észrevettem, hogy a szinpadról összeviszsa tekint, mintha valamit keresne. Az »öreg ur«-at nézte. Azok az öreg urak, kiket meglátott nem hasonlítottak b-i ismerőseihez, az én szöke fürteimben, pisze oromban, tömöri alakomban pedig csak nem fedezhette föl az öreg urat.

Többször akartam keresni az alkalmat, hogy magamat beutattassam, de mint a színház köreiben hallottam, ez alkalmatlanságot okozott volna neki, mert eddigelé, a színészeken kívül, kivel okvetlen dolga volt a szinpadon, mással nem ismerkedett meg.

Miért hozzam zavarba? Miért mondjam, hogy a virágot és cukrot én küldöm? Hátha nem is esnék neki ezután oly jól, mint mikor az »öreg ur« küldi. Hallottam is, olvastam is, a nóta is mondja: »Csak t tokban akartalak szeretni.« Én is csak így akartam benne gyönyörködni, minden érdek, minden egyéb czél nélkül, mint amit pusztá látás gyönyöre nyujt.

Vajjon, ha megismerném őt s ha megismerné ő engem, nem foszlana-e szét minden illuzió? Pedig csak addig tart a tiszta öröm, boldogság, mig az illuzió még el nem enyészett.

Magam sem tudom mikép, anyi bizonyos, hogy a virág és cukor küldés már oly megszokottá vált előttem, mint a reggelizés vagy ebédlés; nélküle világért sem tudtam volna megélni.

A kis leány már egész biztossággal várt reá, s azt hiszem, hogy szinte rosszul esett volna, ha ettől az élvezettől megfosztottam volna.

Hónapokig tartott ez így. Ha valaki tudta volna e szenvedélyemet okvetlenül kinevetett volna, mert éppenséggel nem voltam mint naiv ember ismeretes. Ez pedig azért ilyen következetesen cselekedtem vagy egy öreg urra vallott, ki idejét nem tudja mivel tölteni, vagy egy szerelmes kis diákocskára, kinek első fölpezdülése ez érzélem és nem képes legyőzni elfogultságát annyira, hogy magát be is mutathatná.

Megmondtam volna már valakinek, beavatam volna egy-egy barátomat ártatlan titkomba, ha nem félttem volna, hogy magam figyelmeztetem a kincsrre és ha elhódítják előlem, csak magamat okozhatom.

Szerencsére egy izben Lencsés Gábor orvosdoktor barátom ült mellettem, kinek komolyságától nőgyűlöletétől sokat reméltem. Megkérdeztem mit tart arról a kis leányról, ki ott a szélső oldalon áll? (Ilonkát mutattam neki.) Lencsés figyelmes szemmel nézte meg, aztán rendíthetlen komolysággal így szólt:

— Az aesthetika szabályainak nem felel meg: kék szeme és fekete haja van, nem elég magas, arczán két kis lencse alkalmatlankodik.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, aug. 10.

Buza okt. — — — —	28.—
Rozs okt.-re — — — —	20.—
Tengeri julius 1906. — — — —	70.—
Zab apr.-ra — — — —	13.20
Repcze aug.-ra — — — —	50.—

Értéktözsde.

Budapest, aug. 10.

Osztárhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámitoló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közúti vasut — — — —	569.50
Városi villam s vasut — — —	2450—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 aug. 10-én.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	115.75
Magyar koronajáradék 4% — — —	96.80
Magyar koronajáradék 3 1/2% — — —	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcson —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson —	166.—
Osztrák járadék papirban — — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben — — —	101.20
Osztrák járadék aranyban — — —	11.9
Osztrák korona járadék — — — —	100.15
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.8556
Osztrák hitelbank intézeti részvény — —	67.125
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	67.5—
20 frankos aranz (Napolendor) — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — — —	11.720
London vista — — — — — — — — —	240.—
Páris vista — — — — — — — — —	95.40
20 márkás arany — — — — — — — — —	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HIRDETÉSEK

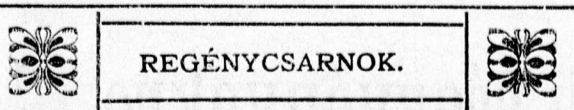
jutányos árban

felvétetnek

a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

A két éji csavargó.

— Elbeszélés. —

2

Irtá: Sz. F.

Az öreg ur elbeszélte, hogy az a leány ott egy ügyvéd leánya. Az ügyvédnek egy ideig jól ment a dolga, de szemévilága megromlott. Dolgozni nem tudott, kliensei elhagyták és a család a nélkülözéseknek volt kitéve. Eleinte bátyja, egy törekvő fiatalember látta el a család szükségletét, de szerencsétlen párbaj következtében meghalt és a négy tagból álló család most már magára maradt, ha az emberek könyöültességére nem akart szorolni. Ő (az öreg ur) s még több barátja akart segíteni sorsukon, de

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztóközönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyaként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyaként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elállalja

→ **villamosvilágítási** ←

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.**Eladó ház.**

A város legegészségesebb le-
vegővel bíró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozzá való mellékhelyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

1254.

Világhírű

előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a
kik ennek használatát után a legjobb
egészségnek örvendenek! Különösen
ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hu-
rutjainál, gyomorgörcs, gyomor-
égésben** a tulságos nyálka és sav-
képződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélzsabában, hányatoknál.

2. **Altesti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérben** s az ezzel járó
részitkór s kedélykór szokásos székre-
kedéseinél.

3. **Máj- és lépdeganatokban**, az epe
kivezető csöveinek hurutos bántalmainál,
sárgaságban, epekővekben, a pozs-
gerj és váltólázakból származott lépda-
goknál.

4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen ala-
puló hórszám zavaroknál, a görvélykór
torpid alakjainál s különösen vérsze-
génységi állapotoknál,

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos
bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-
vénylerakódás eseteiben kitűnő húgy-
savoldó.

6. **A méh idült tömüléseinek, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.**

7. **A nemű részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyer-
mekeknek a szervezet ép és erős kifej-
lődését és mesztartalmánál fogva
meglepően elősegíti, egészséges embe-
reknek is üdítő italul szolgál, s külö-
nösen borral vegyítve a háztartásoknál
általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.**„Nagyvárad Hitelbank“**

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamattal
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket

nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-

nyitvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:6 hóig elhelyezett 5°-os kamatot
összeg után 5°-os fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre

előleget ad.

Az igazgatóság.**Kiadó lakás.**

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.
november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
tárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

HIRDETMÉNY.

A »**Biharmegyei takarékpénztár**» 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicsérletnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében **1 db. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.